
Artikel

De impact van the culture

Een jaar na het Unesco-advies

Voor wie nog niet bekend is met de term: the culture is een dynamisch cultureel ecosysteem dat het middelpunt vormt van het culturele leven van jonge, en inmiddels ook middelbare, generaties. De uitingsvormen zijn divers, van ontwerp, waaronder streetwear en graphic design, tot beeldende kunst en muziek, zoals hiphop, rap en dj'en. De beweging is sterk verankerd in postkoloniale migratie en (afro-) diasporische productie. Dit maakt dat de uitingsvormen van the culture vooral zichtbaar zijn in stedelijke gebieden en migrantenwijken, waar het de ruimte krijgt om te bloeien. The culture kenmerkt zich daarnaast door een proces van continue vernieuwing, herwaardering en her-schikking. Mensen die zich ermee verbonden voelen, hebben verschillende visies en achtergronden en behoren tot verschillende erfgoedgemeenschappen. Desalniettemin hebben zij een duidelijke gemeenschappelijke basis. Hun identiteit en handelen zijn geworteld in filosofieën die diep zijn beïnvloed door de hiphopcultuur. Kernprincipes zoals *Each One Teach One*, *Speak Truth To Power* en *Change The Game* vormen een leidraad in hoe zij denken, werken en zich uitdrukken. Een belangrijk kenmerk van the culture is bovendien de nauwe verbondenheid met (de uitdagingen van) de gemeenschap en hun geleefde ervaringen, zoals sociale ongelijkheid, racisme, gentrificatie en de strijd voor rechtvaardigheid en een eigen identiteit.

Bredere benadering

The culture is nog niet cijfermatig in kaart gebracht, maar CBS¹-cijfers over 2024 kunnen een ruwe indicatie geven: de Nederlandse bevolking met migratieroots uit regio's zoals de Nederlandse Cariben, Suriname, Turkije, Marokko en andere landen in Afrika en Azië omvat ongeveer 2 miljoen inwoners in de leeftijdsgroep van 10 tot 55 jaar. Dit betekent dat waarschijnlijk meer dan 2 miljoen Nederlanders worden beïnvloed door the culture of er een directe bijdrage aan leveren.

Hoewel deze cijfers waardevol zijn, geven ze slechts een beperkt beeld. Allereerst zijn niet alle mensen met migratieroots onderdeel van the culture of identificeren zich ermee. Daarnaast zijn de cijfers uitsluitend gebaseerd op factoren als herkomst en leeftijd. De realiteit is echter veel rijker en diverser. Ook Nederlanders zonder migratieachtergrond voelen zich verbonden en identificeren zich met the culture. Dit kan voortkomen uit gedeelde interesses, betrokkenheid bij culturele producties of simpelweg het leven in een omgeving waarin the culture sterk aanwezig is. Zo laat Duits onderzoek zien dat bijna twee derde van generatie Gen-Z zichzelf omschrijft als volgers van de hiphopcultuur, en dat 99 procent van alle Gen-Z'ers ten minste één component van de hiphopcultuur waardeert.²

Een completer en genuanceerder beeld van de omvang van dit culturele ecosysteem vraagt

---

Martin van Engel en Lisanne Bedaux

In november 2023 presenteerde de Nederlandse Unesco Commissie het adviesrapport *On(ver)vangbaar: de innovatieve kracht van the culture*. Ruim een jaar later blikken Martin van Engel en Lisanne Bedaux terug op de totstandkoming van het advies en de impact ervan. Daarnaast kijken zij vooruit naar de vervolgstappen en de plannen voor de komende jaren.

om een bredere benadering, waarin bijvoorbeeld culturele identificatie, participatie en invloed op het dagelijks leven worden meegenomen. Daarnaast is meer onderzoek nodig naar de economische impact van the culture, zoals de bijdrage aan creatieve industrieën, consumptiepatronen en werkgelegenheid. Pas dan kan de ware impact en omvang van the culture volledig zichtbaar worden.

Dit onderzoek is een van de aanbevelingen uit het Unesco-advies. Daarnaast maakt het advies duidelijk dat het huidige cultuurbestel niet meer voldoet aan de behoeften van deze tijd. Belangrijke culturele stromingen, zoals the culture, worden onvoldoende ondersteund in het bestaande systeem, met als gevolg ongelijkheid en gemiste kansen om het potentieel van deze gemeenschappen ten volle te benutten. Het advies roept dan ook op om the culture beter te faciliteren, simpelweg omdat we als samenleving de creativiteit en het doorzettingsvermogen van deze gemeenschap hard nodig hebben om grote maatschappelijke vraagstukken aan te pakken, zoals armoede, racisme en kansenongelijkheid. The culture biedt namelijk innovatieve perspectieven en oplossingen die voortkomen uit de directe verbondenheid met deze problematiek. De ervaringen en uitingen van de betrokken gemeenschappen kunnen daarom bij uitstek bijdragen aan nieuwe manieren van denken over sociale integratie, economische kansen en recht-

vaardigheid. Bovendien heeft the culture enorm economisch succes en is het een integraal onderdeel van de creatieve industrie. Investeren in the culture bieden Nederland daarom de kans zich internationaal positief te profileren als een land dat vooruitstrevend is in culturele innovatie en een leidende rol speelt in de wereldwijde creatieve en economische sectoren.

Betrokkenheid van Unesco

Op het eerste gezicht lijkt Unesco, de VN-organisatie voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, misschien niet de meest voor de hand liggende instelling voor dit advies, maar de link met Unesco's internationale verdragen en aanbevelingen is onmiskenbaar. Het *Verdrag ter bescherming van het immaterieel erfgoed* (2003) en het *Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen* (2005) vormen de basis voor onze betrokkenheid. Het multilaterale karakter van Unesco sluit bovendien goed aan bij de intrinsiek internationale aard van the culture.

Afgelopen december werd designer, ondernemer en artiest Pharrell Williams benoemd tot Unesco International Goodwill Ambassador. Dit is een belangrijke erkenning van de invloed van the culture, en benadrukt dat Unesco ook internationaal de waarde van deze beweging onderkent. Deze erkenning is ook een inspiratie voor de stappen die de Unesco Commissie het →

komende jaar samen met the culture wil zetten. In 2025 wordt het adviesrapport *On(ver)vangbaar: de innovatieve kracht van the culture* waarschijnlijk gepresenteerd op het internationale podium van Unesco in Parijs. Dit zal een belangrijke mijlpaal zijn in de voortzetting van de gesprekken over het belang van the culture binnen het wereldwijde culturele en beleidsdomein.

Impact van het advies

Sinds de presentatie van het advies is het rapport omarmd door beleidsmakers, culturele instellingen en de gemeenschappen zelf. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft het advies geïntegreerd in het [Meerjarenbeleid Immaterieel Erfgoed](#)³ en de [Prinsjesdagbrief Cultuur 2024](#)⁴. Het ministerie van Buitenlandse Zaken organiseerde een koninklijk bezoek aan de legendarische Patchwerk Recording Studios in Atlanta, beroemd vanwege haar cruciale rol in de opkomst van hiphop en R&B, en verspreidde het advies onder alle cultureel attachés van Nederland op internationale posten. Ook lokale overheden, zoals Den Haag en Flevoland, hebben het advies gebruikt als basis voor hun nieuwe cultuurvisies. De aanbevelingen worden dus niet alleen op nationaal, maar ook op lokaal niveau serieus genomen en vertaald naar concreet beleid.

Traditionele machtsstructuren botsen vaak met de leefwerelden van the culture

Talrijke organisaties, waaronder de Reinwardt Academie, Eurosonic Noorderslag, de Hogeschool van Amsterdam en Stadsdeel Amsterdam Zuidoost, hebben ons samen met vertegenwoordigers van the culture uitgenodigd om het gesprek aan te gaan. Deze gesprekken gingen over het versterken van de samenwerking tussen beleidsmakers en culturele gemeenschappen en over het vinden van manieren om meer verbinding en wederzijds begrip te creëren. In november 2024 organiseerde Unesco samen met The Niteshop en de Boekmanstichting de tweede editie van de Cultural Currency Conference, een conferentie waar de wereld van beleid en the culture samenkwamen. Tot slot zien we dat inmiddels ook fondsen beschikbaar worden gesteld voor the culture.

Hoewel de reacties positief zijn, mag het proces van systeemverandering niet worden onderschat. Het advies is het resultaat van een langdurige samenwerking, waarbij traditionele machtsstructuren vaak botsten met de leefwerelden van the culture. Traditionele instellingen, zoals Unesco, werken met formele structuren en regels, terwijl the culture zich kenmerkt door informele, flexibele samenwerkingsvormen en een diepgeworteld wantrouwen tegenover gevestigde instituties die historisch gezien vaak marginaliserend of zelfs onderdrukkend waren voor deze gemeenschappen. Deze verschillen in benadering kunnen leiden tot misverstanden, conflicten en uitdagingen in de samenwerking en vragen geven en nemen van beide kanten. Dit vergde een nieuwe manier van werken: open, transparant en met het besef dat fouten maken onvermijdelijk is. We realiseerden ons daarbij hoe moeizaam gevestigde systemen – ook Unesco – zich kunnen aanpassen aan de dynamiek van een culturele gemeenschap die zichzelf constant vernieuwt. Een belangrijk uitgangspunt bij het schrijven van het advies was het betrekken van the culture zelf. Het principe *Nothing About Us Without Us* stond centraal. We zochten contact met verschillende partijen, waaronder The Niteshop, BOKS Jongerencultuurhuis en DAR Cultural Agency. Het winnen van vertrouwen was de eerste stap, wat betekende dat we fysiek op bezoek gingen om met mensen in gesprek te gaan. Vertrouwen is geen vanzelfsprekendheid, maar een continu proces dat zorgvuldig onderhouden moet

---

worden. Elke stap in het vervolgproces kan bijdragen aan het versterken of afbreken van dat vertrouwen.

De systeemverandering die nodig is, gaat verder dan oppervlakkige aanpassingen. Het gaat om het herzien van diepgewortelde structuren en processen en ruimte creëren voor meer maatwerk en vertrouwen. Daarnaast is het dekoloniseren van verhoudingen een essentieel onderdeel van deze verandering. Veel van de gevestigde machtsstructuren zijn ontstaan uit koloniale denkwijzen die de waarde en creativiteit van gemarginaliseerde gemeenschappen niet erkennen. Het is belangrijk om deze verhoudingen te herzien en een systeem te creëren dat gebaseerd is op gelijkwaardigheid en wederzijds respect. Vanuit een intermediaire organisatie zoals Unesco vraagt dit om delicaat balanceren. Unesco heeft het privilege om ongeraagd advies uit te brengen aan de minister en kan zo formeel de inzichten en belangen van the culture naar voren brengen. Tegelijkertijd moet Unesco ervoor waken geen gatekeeper te worden. Het gaat erom dat we het systeem zó hervormen dat de mensen die het betreft de controle en de ruimte krijgen om hun verhaal te vertellen en de koers te bepalen.

Vooruitblik

De komende jaren staan in het teken van het verder versterken van de basis die we met het advies hebben gelegd. Een belangrijke vervolgstap is aanvullend onderzoek naar duurzame financieringsmodellen die het culturele ecosysteem van the culture en andere gemarginaliseerde gemeenschappen, zoals queer-communities of Roma- en Sinti-gemeenschappen, kunnen ondersteunen. In dit kader hebben we vanuit de Nederlandse Unesco Commissie een voorstel ingediend bij het Faro-programma van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Dit programma richt zich op erfgoedparticipatie en de rol van gemeenschappen in erfgoedzorg. Het biedt een waardevolle kans om de principes van het adviesrapport te verbinden met praktische initiatieven en structurele oplossingen zoals het ontwikkelen van aanbevelingen voor het toegankelijk maken van financiering en het bundelen van flexibele financieringsmodellen. Denk daarbij niet alleen aan subsidies, maar ook aan investeringen en *brand collaborations*.

Het project moet resulteren in een praktische brochure waar beleidsmakers, fondsenmedewerkers en the culture zelf mee aan de slag kunnen. De aanbevelingen en modellen uit de brochure worden getoetst door middel van een pilot met een nog nader te bepalen Nederlandse gemeente. Daarin werken we samen met gemeenschappen en beleidsmakers om concrete stappen te zetten in de implementatie van duurzame financieringsmodellen. Dit proces is niet alleen bedoeld om te leren hoe lokaal beleid inclusiever kan worden, maar ook om te zien of de aanbevelingen uit de brochure daadwerkelijk verandering brengen in de praktijk.

Het adviesrapport *On(ver)vangbaar* laat zien hoe belangrijk het is om nieuwe wegen in het cultuurbeleid in te slaan. Het benadrukt de noodzaak van een duurzaam cultureel ecosysteem, waarin gemeenschappen zoals the culture daadwerkelijk gehoord, gefaciliteerd en ondersteund worden. Echte verandering vergt een gezamenlijke inspanning van zowel beleidsmakers als de gemeenschappen zelf. Alleen door samen te werken kunnen we ruimte maken voor het creëren van een cultuur die recht doet aan de diversiteit van onze samenleving. •

Noten

- 1 CBS Statline: opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85458NED/table
- 2 Gebaseerd op: 'The ambition and appinio survey: hiphop heavily influences what Gen Z buys'. Op: www.the-ambition.com
- 3 Gräper-van Koolwijk, F. (2024) *Immaterieel erfgoed van, voor, door en met iedereen* [Brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 4 april 2024]. Tweede Kamer 32820/31482, nr. 521.
- 4 Bruins, E. (2024) *Cultuursubsidies 2025-2028*. Tweede Kamer 32820, nr. 526.

Martin van Engel

is ondernemer, diversiteitsexpert en Unesco Commissielid. Hij bevordert culturele transformatie, financiële toegankelijkheid en inclusie via DoDiversity en Matapica. Fotografie: Michel Mees

Lisanne Bedaux

is senior adviseur cultuur en erfgoed bij de Nederlandse Unesco Commissie. Fotografie: Michel Mees

